

6. Біленчук П. Д. Криміналістика (криміналістична техніка) / П. Д. Біленчук, А. П. Гель, М. В. Салтевський, Г. С. Семаков. – К. : МАУП, 2001. – 216 с.
7. Біленчук П. Д. Криміналістика : Підручник / П. Д. Біленчук, О. П. Дубовий, М. В. Салтевський, П. Ю. Тимошенко. – К. : «Атіка», 1998. – 416 с.
8. Іщенко А. В. Методологічні проблеми криміналістики / А. В. Іщенко. – К. : НВТ «Правник» : НАВСУ, 1997. – 99 с.
9. Клименко Н. И. Криміналістика как наука / Н. И. Клименко. – К. : НВТ «Правник», 1997. – 82 с.
10. Когутич І. І. Криміналістика : курс лекцій / І. І. Когутич. – К. : Атіка, 2008. – 888 с.
11. Криміналістика / За ред. В. Ю. Шепітька. – 2-ге вид., переробл. і допов. – К. : Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2004. – 728 с.
12. Криміналістика : Учебник / Под ред. В. А. Образцова. – М. : Юристъ, 1997. – 760 с.
13. Криміналістика : Учебник / Под ред. И. Ф. Пантелеева, Н. А. Селиванова. – М., 1988. – 672 с.
14. Криміналістика : Учебник / Под ред. Т. А. Седовой, А. А. Эксархопуло. – СПб. : Изд-во «Лань», 2001. – 928 с.
15. Кофанов А. В. Криміналістичне дослідження гладкоствольної вогнепальної зброї. Монографія / А. В. Кофанов. – К. : Видавництво «КІЙ», 2005. – 192 с.
16. Салтевський М. В. Криміналістика. Підручник : У 2-х ч. / М. В. Салтевський. – Ч. 1. – Х. : Основа : Фірма «Консум», 1999. – 416 с.
17. Салтевський М. В. Криміналістика (у сучасному викладі) : Підручник / М. В. Салтевський. – К. : Кондор, 2005. – 588 с.

УДК 343.983

КРИМІНАЛІСТИЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ

FORENSIC EXAMINATION FIREARMS

Мельник Р.В.,
к.ю.н., головний судовий експерт
відділу дослідження та сертифікації зброї
Державний науково-дослідний інститут МВС України

Голдинський І.А.,
старший судовий експерт відділу балістичного обліку
Державний науково-дослідний інститут МВС України

Гамера В.А.,
старший судовий експерт відділу дослідження та сертифікації зброї
Державний науково-дослідний інститут МВС України

У статті викладено комплексний розгляд питання криміналістичного дослідження вогнепальної зброї, визначено організаційні та практичні основи криміналістичного дослідження вогнепальної зброї. Описано основні підходи щодо криміналістичного дослідження вогнепальної зброї.

Ключові слова: криміналістичне дослідження вогнепальної зброї, вогнепальна зброя, судово-балістична експертиза, гільза, куля, патрон.

В статье изложено комплексное рассмотрение вопроса криминалистического исследования огнестрельного оружия, определены организационные и практические основы криминалистического исследования огнестрельного оружия. Описаны основные подходы относительно криминалистического исследования огнестрельного оружия.

Ключевые слова: криминалистическое исследование огнестрельного оружия, огнестрельное оружие, судебно-баллистическая экспертиза, гильза, пуля, патрон.

In the article dealing with the complexity of forensic investigation of firearms, identified the institutional and practical basis for the forensic study of firearms. Also a description of the main approaches to the forensic investigation of firearms.

Key words: forensic examination of firearms, firearms, forensic ballistics, cartridge, bullet, cartridge.

Проблематикою статті є розгляд криміналістичних досліджень слідів пострілу, процедури проведення судово-балістичної експертизи і особливостей огляду зброї та інших об'єктів судової балістики, що мають значення для розслідування злочинів.

Дедалі більше злочинів вчиняються із застосуванням вогнепальної зброї. Це пов'язано, перш за все, з тим, що де в чому ринок вогнепальної зброї став ліберальнішим, а також з'явилося більше можливостей для отримання зброї незаконним шляхом. Як правило, вчинити злочини за допомогою вогнепальної зброї є більш привабливішим для злочинців. Зброя використовується для полегшення вчинення злочинних дій. Суспільна небезпечність злочинів, вчинених із використанням вогнепальної зброї, дуже велика, адже ставить під загрозу життя і здоров'я однієї чи декількох осіб. Розвиток судової балістики як галузі науки дає можливість використовувати нові знання у процесі

проведення судово-балістичної експертизи і розслідуванні злочинів. Тому важливо розвивати судову балістику, застосовувати нові технології у процесі проведення судово-балістичної експертизи. Це приведе до швидкого і точного накопичення доказового і оперативного матеріалу і, звичайно, полегшить роботу слідчим.

Значний внесок у розвиток судової балістики зробили В. Черваков, С. Кустанович, Б. Комаринець, Ю. Кубицький та ін. Вони визначають її зміст як вивчення закономірностей пострілу та дії зброї і розробку на цій основі науково-технічних методів і засобів виявлення, фіксації та дослідження вогнепальної зброї, боєприпасів до неї, стріляних куль, гільз, шроту, картечі, пижів, слідів пострілу та явищ, що супроводжують постріл, з метою розслідування та попередження злочинів.

Криміналістичне дослідження вогнепальної зброї – це один із видів традиційних криміналістичних експертиз.

Науково-теоретичною основою криміналістичного дослідження вогнепальної зброї служить наука, що отримала назву «Судова балістика», яка входить до системи криміналістики як елемент її розділу – криміналістичної техніки.

Судова балістика – це галузь криміналістичної техніки, що вивчає методи природничо-технічних наук за допомогою спеціально розроблених методик і прийомів, вогнепальну зброю, явища і сліди, супутні їй дії, боєприпаси та їх компоненти з метою розслідування злочинів, скоєних із застосуванням вогнепальної зброї [6, с. 341].

Однією з форм практичного застосування судової балістики є проведення судово-балістичних експертиз. Можна провести аналогію між поняттями «криміналістичне дослідження вогнепальної зброї» та «судово-балістична експертиза», а в багатьох джерелах ці поняття отожднюють, що, як ми вважаємо, обґрунтовано і вірно.

Судово-балістична експертиза – це спеціальне дослідження, яке проводиться у встановленій законом процесуальній формі зі складанням відповідного висновку, метою якого є отримання науково-обґрунтованих фактичних даних про вогнепальну зброю, боєприпаси до неї і обставини їх застосування, що мають значення для розслідування і судового розгляду.

Об'єктом будь-якого експертного дослідження є матеріальні носії інформації, яка може бути використана для вирішення відповідних експертних завдань [3].

Об'єкти судово-балістичної експертизи здебільшого пов'язані з пострілом або його можливістю. Коло цих об'єктів дуже різноманітне. До них відносять: вогнепальну зброю, частини, належності і заготовки; пневматичну і газову зброю; боєприпаси і патрони до вогнепальної зброї; зразки для порівняльного дослідження, отримані в результаті експерименту; матеріали, інструменти і механізми, використовувані для виготовлення зброї, боєприпасів та їх компонентів, а також спорядження боєприпасів; вистріляні кулі і стріляні гільзи, сліди застосування вогнепальної зброї на різних об'єктах; процесуальні документи, які є у матеріалах кримінального провадження (протоколи огляду місця події, фотознімки, креслення і схеми); матеріальна обстановка місця події [11, с. 53].

Необхідно підкреслити, що об'єктом судово-балістичної експертизи є, як правило, тільки стрілецька вогнепальна зброя. Хоча відомі приклади проведення експертиз і з гільзами від артилерійського пострілу.

Незважаючи на всю різноманітність і різнохарактерність об'єктів судово-балістичної експертизи, завдання, що стоять перед нею, можуть бути розділені на дві великі групи: завдання ідентифікаційного характеру і завдання неідентифікаційного характеру.

До ідентифікаційних завдань відносяться: групова ідентифікація (встановлення групової приналежності об'єкта) й індивідуальна ідентифікація (встановлення тожності об'єкта).

Групова ідентифікація включає в себе встановлення:

- приналежності об'єктів до категорії вогнепальної зброї та боєприпасів;
- виду, моделі та типу представленої вогнепальної зброї і патронів;
- виду, моделі зброї по слідах на стріляних гільзах, відстріляних снарядах і сліди на перешкоді (за відсутності вогнепальної зброї);
- вогнепального характеру ушкодження та певного типу (калібру) снаряда, який завдав його.

До індивідуальної ідентифікації відносяться:

- ідентифікація застосованої зброї слідами каналу ствола на снарядах;
- ідентифікація застосованої зброї слідами її частин на стріляних гільзах;
- ідентифікація обладнання та приладів, що застосовувалися для спорядження боєприпасів, виготовлення їх компонентів або зброї;

– встановлення приналежності кулі і гільзи одному патрону.

Завдання неідентифікаційного характеру можна розділити на три види: діагностичні (пов'язані з розпізнаванням властивостей досліджуваних об'єктів); ситуаційні (спрямовані на встановлення обставин виробництва пострілів); реконструкційні (пов'язані з відтворенням первісного вигляду об'єктів).

Під предметом судової експертизи розуміють обставини, факти, встановлювані у вигляді експертного дослідження, важливі для рішення суду і провадження слідчих дій.

Оскільки судово-балістична експертиза є одним з видів судової експертизи, то дане визначення відноситься і до неї, але її предмет можна конкретизувати зі змісту розв'язуваних завдань.

Предметом судово-балістичної експертизи як виду практичної діяльності є всі факти, обставини справи, які можуть бути встановлені засобами цієї експертизи, на основі спеціальних знань в галузі судової балістики, криміналістичної військової техніки. А саме, дані: про стан вогнепальної зброї; про наявність або відсутність тотожності вогнепальної зброї; про обставини пострілу.

Предмет конкретної експертизи визначається питаннями, які поставлені перед експертом. Коло питань, дозволених судово-балістичною експертизою, досить велике і залежить від конкретних обставин розслідуваного кримінального провадження. Різноманіття цих обставин не дозволяє дати вичерпного переліку питань, дозволених судово-балістичною експертизою. З цієї причини нижче наведені лише основні питання, які можуть бути поставлені на вирішення судово-балістичної експертизи:

- Чи належить даний предмет до вогнепальної зброї?
- До якого виду (моделі, зразка) належить дана вогнепальна зброя?
- Чи справна зброя і придатна вона для стрільби?
- Який калібр представленої на дослідження зброї?
- Чи не піддавався даний екземпляр зброї переробці, які частини і яким способом (промисловим, саморобним) у ньому змінені?

– Частиною якої зброї є дана деталь?

Підставою для проведення експертизи є постанова органу кримінального переслідування, ухвала (постанова) суду про призначення експертизи, постанова нотаріуса, а також рішення особи, у провадженні або на розгляді якої перебуває справа про адміністративне правопорушення [2].

При підготовці і призначенні експертизи необхідно вирішити цілий ряд організаційних і тактичних питань. Одним з них є питання про доцільність призначення експертизи. При цьому потрібно враховувати наступне:

- а) значення для розслідування конкретної справи питань, які повинні бути вирішені за допомогою експертизи;
- б) належність питань, що підлягають вирішенню, до компетенції експертів;
- в) можливість вирішення певних питань шляхом провадження інших, менш трудомістких слідчих дій (наприклад, слідчим оглядом речових доказів);
- г) придатність об'єкта для експертного дослідження;
- д) можливості науки у встановленні певних фактів на даному етапі розвитку. В даний час, наприклад, відсутні науково обґрунтовані і досить апробовані методи визначення давності зробленого пострілу та експертиза може лише вирішити питання про те, чи проводився постріл після останнього чищення зброї [12].

Без врахування цих обставин може мати місце необґрунтоване призначення експертизи або відмова від її призначення, коли вона необхідна.

Не можна підходити до формулювання питань механічно, як це нерідко має місце на практиці, коли в постанові (ухвалі) поспіль переписуються всі питання, рекомен-

довані у різних методичних посібниках, без урахування конкретних обставин розслідуваного кримінального провадження. Деякі слідчі ставлять на вирішення експертизи питання, які можуть бути з'ясовані при слідчому огляді речових доказів, а також питання, що не мають значення для справи [12].

Вивчаючи матеріали з проведення балістичних експертиз, ми виявили, що майже в кожному разі призначення балістичної експертизи слідчі ставлять питання про технічну справність зброї, придатність її до стрільби і про можливість мимовільного (випадкового) пострілу без натискання на спусковий гачок.

Але це навряд чи можна визнати правильним. Технічна справність зброї – поняття широке. Воно по суті включає в себе також придатність зброї до стрільби і можливість самовільного пострілу з неї. Однак одночасна постановка перед експертом трьох зазначених питань зобов'язує останнього, поряд з дослідженням зброї з погляду з'ясування її придатності до стрільби і можливості самовільного пострілу, до ретельного дослідження технічної справності цієї зброї взагалі. Тим часом в переважній більшості випадків ця обставина ніякого значення для справи не має. Відомо, що зброя може бути технічно несправною, але придатна до стрільби, і при цьому виключається можливість самовільного пострілу (наприклад, за відсутності мушки, збільшення зазорів, невеликого роздуття частини стовбура і т. п.).

Слідчого зазвичай цікавить не технічна справність зброї в широкому розумінні цього слова, а придатність її до стрільби й іноді можливість самовільного пострілу з неї. Ці питання і повинні бути поставлені перед експертом. Висновок експерта про технічну справність зброї необхідний тільки тоді, коли він дійсно має значення для розслідування справи. Практичне застосування слідчими цієї рекомендації позбавило б експертів від значної за обсягом та, по суті, марної роботи.

Чи не є іноді необхідним і висновок експерта про можливість мимовільного (випадкового) пострілу зі зброї. Ми вважаємо, що призначення експертизи в цьому випадку тільки тоді обґрунтоване, коли обвинувачений заперечує умисність пострілу і висуває версію про мимовільний постріл зі зброї (без натискання на спусковий гачок), або коли слідчий сам, виходячи з обставин справи, допускає можливість самовільного пострілу.

У першому випадку слідчий, ґрунтуючись на показаннях підозрюваного, обвинуваченого, повинен ставити перед експертом питання про можливість самовільного пострілу (без натискання на спусковий гачок) за певних обставин. Ці обставини мають бути детально відомі експерту з матеріалів кримінального провадження або повідомлені слідчому, що призначив проведення експертизи.

У другому випадку за відсутності даних про обставини, за яких стався постріл, на вирішення експерта повинно ставитися питання про можливість самовільного пострілу взагалі.

Постановка ж перед експертом питання про можливість самовільного пострілу, коли в цьому немає необхідності, може іноді негативно відбитися на розслідуванні і

встановленні істини у справі. Наприклад, обвинувачений, який учинив умисне вбивство, не заперечив факту виробництва їм пострілу навмисне. Слідчий, призначаючи балістичну експертизу, поставив на вирішення експерта, поряд з іншими питаннями, і питання про можливість самовільного пострілу з цієї зброї. У процесі проведення експертизи встановлено, що за певних умов, наприклад при сильному ударі прикладом зброї, при різкому закритті мисливської рушниці, з неї можливий мимовільний постріл. Такий висновок може бути використано обвинуваченим, щоб уникнути належної відповідальності і покарання за вчинений ним злочин. Ознайомившись з висновком експерта, обвинувачений може змінити свої первинні свідчення і заявити, що він не стріляв у потерпілого, а стався випадковий, мимовільний постріл без натискання на спусковий гачок.

Коло питань, які можуть бути поставлені на вирішення балістичної експертизи, на нашу думку, має бути пов'язаний, по-перше, із дослідженням експертом конкретних речових доказів і, по-друге, із необхідністю використання для вирішення цих питань спеціальних пізнань. Одночасна наявність цих двох умов і визначає компетенцію балістичної експертизи.

Як відомо, криміналістичне дослідження у широкому розумінні в будь-якому випадку направлене на виявлення, фіксацію та дослідження слідів вчинення злочину. Застосування вогнепальної зброї при вчиненні злочинів призводить до численних слідів на місці події. Сліди зброї різноманітні і залежать від багатьох факторів: моделі зброї, використовуваних боєприпасів, умов вчинення злочину, дій, що виконує суб'єкт для приховання слідів злочину. Було з'ясовано, що сліди зброї – це, насамперед, сліди-предмети: залишена зброя, боєприпаси, різні речі (шоппол, протирка, кобура, пакувальний матеріал, в якому зберігалась зброя (тканина, папір, дерево)), а також патрони з осічкою, гільзи, дріб, пижі, прокладки, незгорілі порошинки, сліди копті. Це також сліди взаємодії зброї, боєприпасів з предметами оточення: пробоїни, вм'ятини, зруйновані предмети (скляні, керамічні), зрештою, це сліди на тілі людини, розриви, кіпоть на тканинах (поясок обтирання), укорінені порошинки, опіки, тощо. Найбільша кількість слідів зброї залишається на гільзах, снарядах (куля, дріб), перешкодах (предмети, тіло людини), тілі того, хто стріляв і потерпілого (на руках, обличчі, одязі). Тому при огляді місця події саме ці джерела інформації заслуговують на особливу увагу, проводити огляд їх і дослідження необхідно із залученням спеціаліста. Вид слідів, особливості їх розміщення допоможуть розв'язати багато питань, які постають перед слідчим. Крім того, їх фіксація забезпечить успішне проведення судово-балістичної експертизи та інших судових експертиз. Для того, щоб розслідувати злочин, вчинений із застосуванням вогнепальної зброї, необхідно чітко мати уявлення про механізм утворення слідів, засоби фіксації та дослідження. Криміналістичне дослідження може бути направлене як на дослідження самої зброї безпосередньо, так і на дослідження патронів, у т. ч. стріляних куль та гільз, і на дослідження слідів пострілу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Біленчук П. Д. Криміналістика (криміналістична техніка) / П. Д. Біленчук, А. П. Гель, М. В. Салтевський, Г. С. Семаков. – К. : МАУП, 2001. – 216 с.
2. Кримінально-процесуальний кодекс Республіки Білорусь : Закон Республіки Білорусь від 24 червня 1999 року // Національний реєстр правових актів Республіки Білорусь. – 1999. – № 295-3.
3. Про затвердження Інструкції про порядок виробництва судових експертиз та спеціальних досліджень в Науково-дослідному закладі «Науково-дослідний інститут проблем кримінології, криміналістики і судової експертизи» Міністерства юстиції Республіки Білорусь : Постанова Міністерства юстиції Республіки Білорусь від 31 липня 2003 року № 20 // Консультант Плюс.
4. Плєскачевский В. М. Проблема зброї в криміналістиці : теоретичні та практичні аспекти реалізації законодавства про зброю / В. М. Плєскачевский. – СПб., 1994. – 121 с.
5. Яблоков Н. П. Криміналістика : підручник / Н. П. Яблоков. – 2-е изд., перераб. і доп. – М. : Юристь, 2001. – 718 с.
6. Іщенко Є. П. Криміналістика : підручник / Є. П. Іщенко, А. А. Топорков. – 2-е изд., испр., доп. і перераб. – М. : ИНФРА-М, 2010. – 784 с.
7. Савельєва М. В. Криміналістика : підручник / М. В. Савельєва, А. Б. Смушкін. – М. : Дашков і К, 2009. – 608 с.

8. Белкін Р. С. Криміналістика : підручник / Р. С. Белкін, Т. В. Авер'янова. – М. : НОРМА-ИНФРА-М, 2000. – 990 с.
9. Криміналістика в Росії : збірник наукових статей / наук. ред. Б. В. Завидів. – Хабаровськ, 2001. – 186 с.
10. Попов І. А. Криміналістичне дослідження зброї : навчальний посібник / І. А. Попов. – М. : ВНДІ МВС РФ, 1999. – 148 с.
11. Белкін Р. С. Криміналістичне дослідження зброї : навчальний посібник / Р. С. Белкін. – М. : ВНДІ МВС РФ, 2001. – 208 с.
12. Федеральний правовий портал / система федеральних освітніх порталів Юридична Росія. – М., 2005.
13. Біленчук П. Д. Криміналістика : Підручник / П. Д. Біленчук, О. П. Дубовий, М. В. Салтєвський, П. Ю. Тимошенко. – К. : «Атіка», 1998. – 416 с.
14. Ермоленко Б. Н. Теоретические и методические проблемы судебной баллистики / Б. Н. Ермоленко. – К. : РИО МВД УССР, 1976. – 152 с.
15. Іщенко А. В. Методологічні проблеми криміналістики / А. В. Іщенко. – К. : НВТ «Правник» : НАВСУ, 1997. – 99 с.
16. Корень П. М. Сучасні проблеми української криміналістики / П. М. Корень. – Х. : Консум, 2001. – 173 с.
17. Криміналістика / За ред. В. Ю. Шепітька. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – К. : Концерн «Видавничий Дім «Ін Юре», 2004. – 728 с.
18. Криміналістика : Учебник / Под ред. Т. А. Седовой, А. А. Эксархопуло. – СПб. : Изд-во «Лань», 2001. – 928 с.
19. Салтєвський М. В. Криміналістика (у сучасному викладі) : Підручник / М. В. Салтєвський. – К. : Кондор, 2005. – 588 с.
20. Стальмахов А. В. Судебная баллистика и судебно- баллистическая экспертиза / А. В. Стальмахов и др. / Под ред. А. Г. Егорова. – Саратов, 1998. – 176 с.
21. Криміналістика : Практикум / Под ред. Н. П. Яблокова. – М. : Юристь, 2005. – С. 439–454.

УДК 343.98:343.137.5

ПОНЯТТЯ, ВИДИ ТА СПОСОБИ ПЕРЕРОБКИ ОБ'ЄКТІВ У ВОГНЕПАЛЬНУ ЗБРОЮ CONCEPT, TYPES AND METHODS OF PROCESSING FACILITIES ON FIREARMS

Мельник Р.В.,
к ю.н., головний судовий експерт
відділу дослідження та сертифікації зброї

Державний науково-дослідний інститут МВС України

Гамера В.А.,
старший судовий експерт відділу дослідження та сертифікації зброї

Державний науково-дослідний інститут МВС України

Толочин Д.В.,
старший судовий експерт відділу дослідження та сертифікації зброї

Державний науково-дослідний інститут МВС України

Розглянуто основні поняття щодо переробленої вогнепальної зброї, об'єкти, види та способи її переробки. Окреслено криміналістичне дослідження перероблених стартових та газових пістолетів і револьверів.

Ключові слова: перероблена вогнепальна зброя, перероблені стартові та газові пістолети та револьвери, саморобний ствол, видалення перетинки або втулки, набой.

Рассмотрены основные вопросы относительно переделанного огнестрельного оружия, объекты, виды и способы его переделки. Описано криминалистическое исследование переделанных стартовых и газовых пистолетов и револьверов.

Ключевые слова: переделанное огнестрельное оружие, переделанные стартовые и газовые пистолеты и револьверы, самодельный ствол, удаление перепонки или втулки, патроны.

The article states some questions concerning objects which are rebuilt in weapon, types of such objects and methods of their rebuilding. It shows the forensic analysis of rebuild starting and gas guns and definition of «rebuild weapon».

Key words: altered firearms, reworked starting and gas pistols and revolvers, homemade barrel, removing the membrane or sleeve, ammunition.

Сьогодні особливої актуальності, новизни та практичної значимості набувають питання розбудови суверенної, демократичної, соціальної і правової держави, яка повинна забезпечити всебічну охорону прав і свобод людини та громадянина [2]. Соціально-економічні перетворення, що відбуваються сьогодні в Україні, супроводжуються кількісними і якісними змінами злочинності – проявами нових злочинів, у т. ч. з використанням зброї.

Вчинення злочинів з використанням різних видів зброї – явище буденне для багатьох регіонів нашої держави. Зростає кількість актів тероризму, вбивств, розбійних нападів, які скоюються через злочинний перерозподіл державного та суспільного майна, ринків збуту, зон кримінального впливу тощо. Значно зросла озброєність кримінального середовища. З кожним роком в Україну ввозиться все більше і більше нових зразків зброї іноземного

виробництва, такої як нарізної короткоствольної, мисливської, спортивної та ін.

Науковими дослідженнями в галузі криміналістичної балістики займалися такі вчені, як: М. І. Авдєєв, М. С. Артамонов, М. М. Басов, В. Є. Бергер, І. В. Віноградов, В. Ф. Гушин, І. А. Дворянський, О. Б. Жук, М. М. Зюський, В. А. Комаха, Ю. М. Кубицький, С. Д. Кустанович, О. С. Лазарі, І. В. Макаров, С. М. Матвєєв, Ю. Л. Носко, В. А. Ручкін, І. О. Сапожніков, Е. І. Стащенко, Х. М. Тахо-Годі, Є. М. Тіхонов, О. І. Устінов, В. Ф. Черваков та ін.

Стаття 263 КК України передбачає відповідальність за незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами, а саме: під час носіння, зберігання, придбання, виготовлення, ремонту, передачі або збуту вогнепальної зброї (крім гладкоствольної мисливської), бойових припасів, вибухових речовин